

Karar Ağacı (Decision tree) nedir?

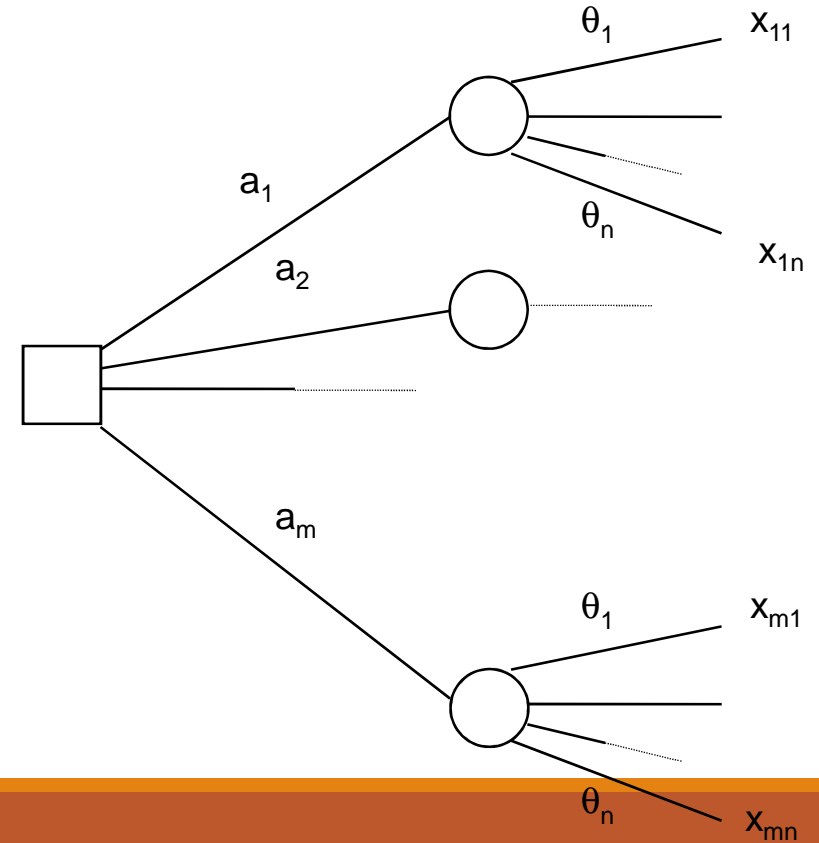
Bir işletme yönetimi tarafından tercihlerin, risklerin, kazançların, hedeflerin tanımlanmasında yardımcı olabilen ve birçok önemli yatırım alanlarında uygulanabilen, birbirini izleyen şansa bağlı olaylarla ilgili olarak çıkan çeşitli karar noktalarını incelemek için kullanılan bir tekniktir.

KARAR AĞACI YÖNTEMİ

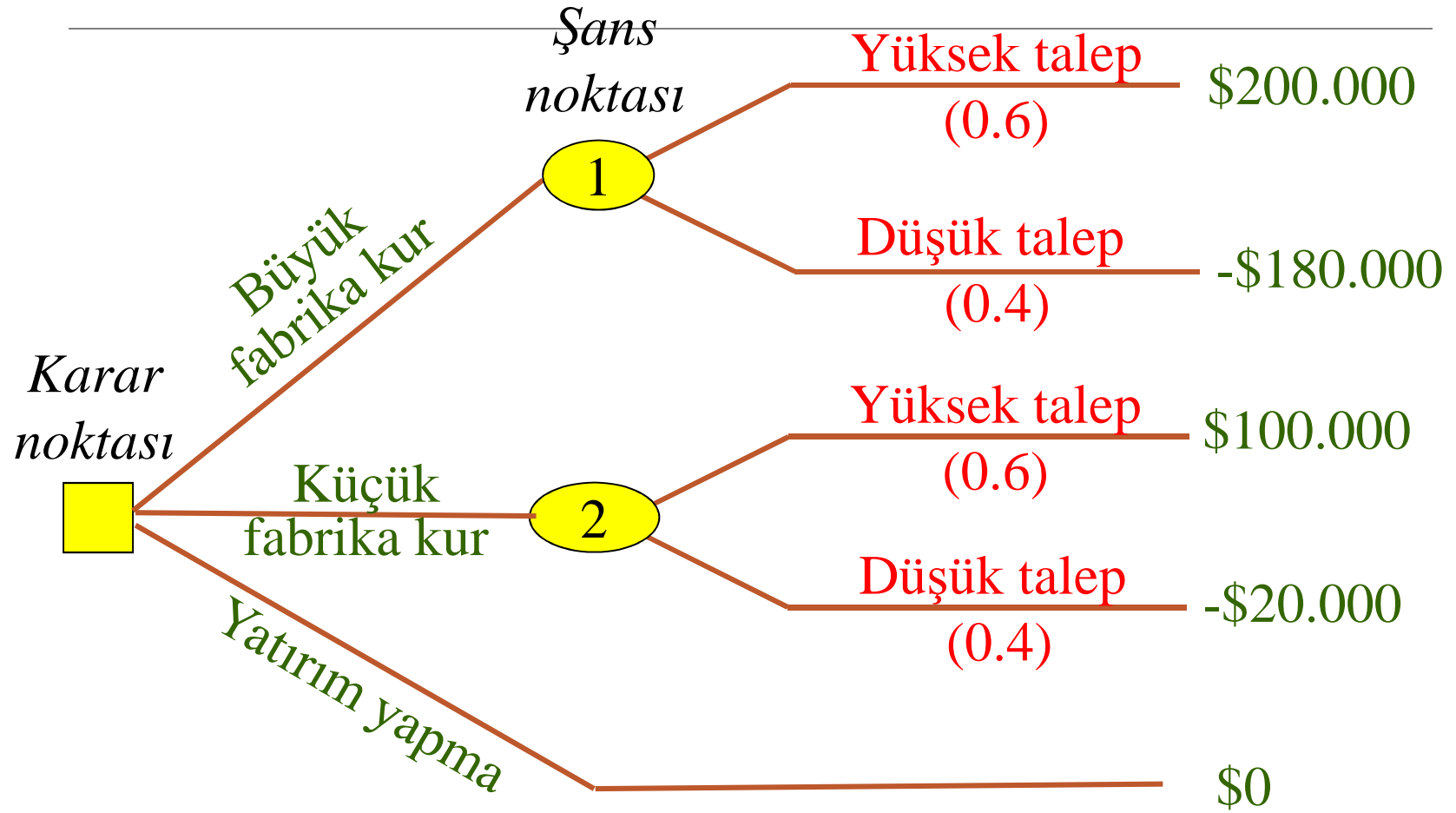
1. Sorunun tanımlanması
2. Karar ağacının çizilmesi / yapılandırılması
3. Olayların oluşma olasılıklarının atanması
4. Beklenen getirinin (veya faydanın) ilgili şans noktası için hesaplanması - geriye doğru, işlem
5. En yüksek beklenen getirinin (faydanın) ilgili karar noktasına atanması - geriye doğru, karşılaştırma
6. Önerinin sunulması

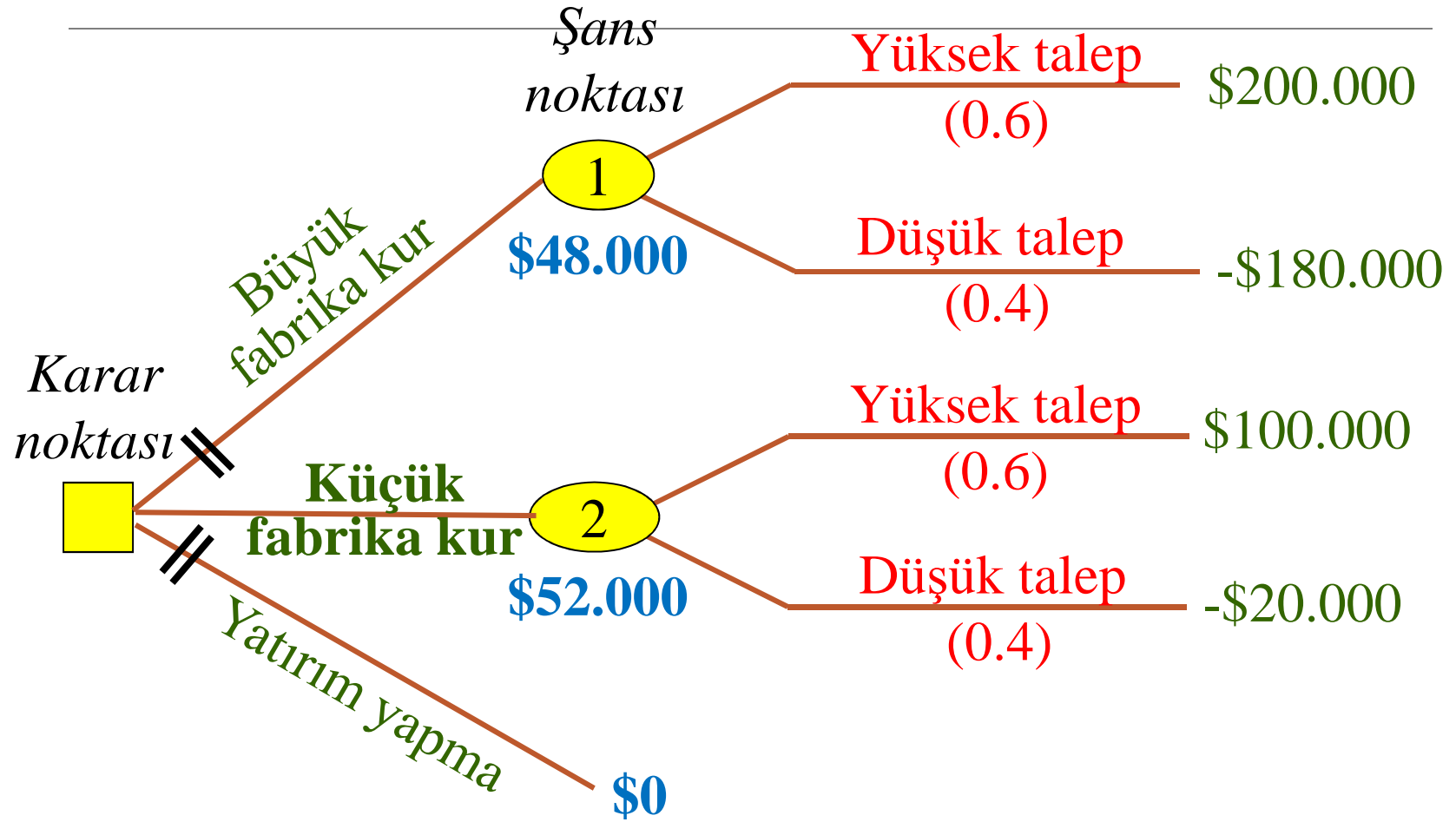
KARAR TABLOSUNUN KARAR AĞACINA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

SEÇENEKLER	OLAYLAR			
	θ_1	θ_2	...	θ_n
a_1	x_{11}	x_{12}	...	x_{1n}
a_2	x_{21}	x_{22}	...	x_{2n}
.
a_m	x_{m1}	x_{m2}	...	x_{mn}

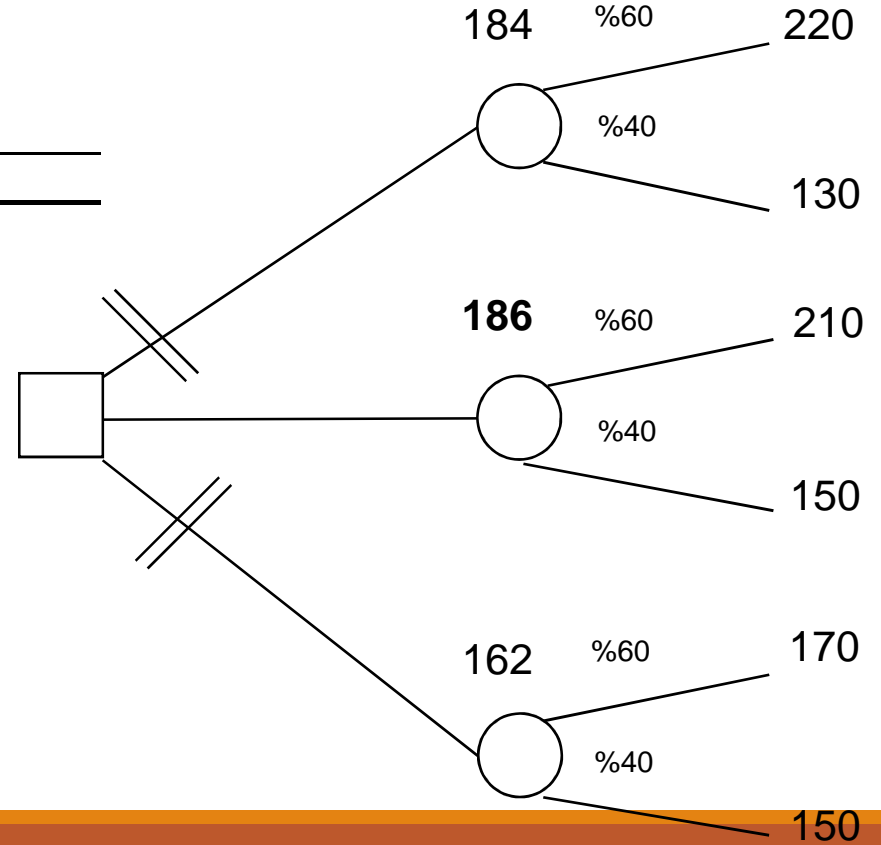
ÖRNEK 1

ÖRNEK 2

STRATEJİLER	OLAYLAR	
	Düşüş	Yükseliş
Yeni donanım (S_1)	130	220
Fazla mesai (S_2)	150	210
Bir şey yapmama (S_3)	150	170
OLASILIKLAR	40%	60%

Karar Ağaçları

Karar ağaçları eğitici öğrenme için çok yaygın bir yöntemdir. Algoritmanın adımları:

1. T öğrenme kümesini oluştur
2. T kümesindeki örnekleri en iyi ayıran niteliği belirle
3. Seçilen nitelik ile ağacın bir düğümünü oluştur ve bu düğümden çocuk düğümleri veya ağacın yapraklarını oluştur. Çocuk düğümlere ait alt veri kümesinin örneklerini belirle
4. 3. adımda yaratılan her alt veri kümesi için
 - Örneklerin hepsi aynı sınıfa aitse
 - Örnekleri bölecek nitelik kalmamışsa
 - Kalan niteliklerin değerini taşıyan örnek yoksaişlemi sonlandır. Diğer durumda alt veri kümesini ayırmak için 2. adımdan devam et.

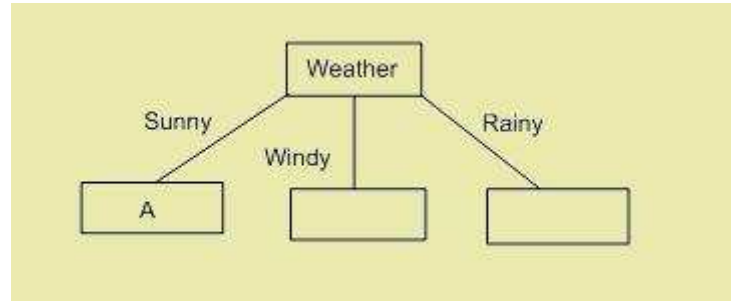
Karar Ağaçları: Haftasonu örneği

1. Adım: Veri setinden T öğrenme kümesi oluşturulur.

Weekend (Example)	Weather	Parents	Money	Decision (Category)
W1	Sunny	Yes	Rich	Cinema
W2	Sunny	No	Rich	Tennis
W3	Windy	Yes	Rich	Cinema
W4	Rainy	Yes	Poor	Cinema
W5	Rainy	No	Rich	Stay in
W6	Rainy	Yes	Poor	Cinema
W7	Windy	No	Poor	Cinema
W8	Windy	No	Rich	Shopping
W9	Windy	Yes	Rich	Cinema
W10	Sunny	No	Rich	Tennis

Karar Ağaçları: Haftasonu örneği

2. Adım: Veri setindeki en ayırt edici nitelik belirlenir ve ağacın kökü olarak alınır.

- 3. Adım: Ağacın çocuk düğümü olan A düğümüne ait alt veri kümesi belirlenir.

Weekend (Example)	Weather	Parents	Money	Decision (Category)
W1	Sunny	Yes	Rich	Cinema
W2	Sunny	No	Rich	Tennis
W10	Sunny	No	Rich	Tennis

Karar Ağaçları: En ayırt edici nitelik nasıl bulunur?

Bilgi Kazancı (Information Gain): ID3, C4.5 gibi karar ağacı metotlarında en ayırt edici niteliği belirlemek için her nitelik için **bilgi kazancı** ölçülür.

Bilgi Kazancı ölçümünde **Entropy** kullanılır.

Entropy rastgeleliği, belirsizliği ve beklenmeyen durumun ortaya çıkma olasılığını gösterir.

Karar Ağaçları

Bilgi Kazancı: Entropy

The information entropy of a discrete random variable X , that can take on possible values $\{x_1, \dots, x_n\}$ is

$$\begin{aligned} H(X) = E(I(X)) &= \sum_{i=1}^n p(x_i) \log_2 (1/p(x_i)) \\ &= -\sum_{i=1}^n p(x_i) \log_2 p(x_i) \end{aligned}$$

where

$I(X)$ is the information content or self-information of X , which is itself a random variable; and $p(x_i) = \Pr(X=x_i)$ is the probability mass function of X .

Karar Ağaçları: Entropy

Haftasonu veri kümesindeki (T kümesi) 10 örnekten

- 6 örnek için karar sinema
- 2 örnek için karar tenis oynamak
- 1 örnek için karar evde kalmak ve
- 1 örnek için karar alışverişe gitmek olduğuna göre

Entropy:

$$H(T) = - (6/10) \log_2(6/10) - (2/10) \log_2(2/10) - (1/10) \log_2(1/10) - (1/10) \log_2(1/10)$$

$$H(T) = 1,571$$

Karar Ağaçları: Bilgi Kazancı

A niteliğinin T veri kümesindeki bilgi kazancı:

$$\text{Gain}(T,A) = \text{Entropy}(T) - \sum P(v) \text{Entropy}(T(v))$$

- v: Values of A
- $P(v) = |T(v)| / |T|$

Karar Ağaçları: Bilgi Kazancı

Gain(T, weather)= ?

- Sunny=3 (1 Cinema, 2 Tennis)
- Windy=4 (3 Cinema, 1 Shopping)
- Rainy=3 (2 Cinema, 1 Stay in)

- Entropy(T_{sunny})= $-(1/3) \log_2 (1/3) - (2/3) \log_2 (2/3) = 0,918$
- Entropy(T_{windy})= $-(3/4) \log_2 (3/4) - (1/4) \log_2 (1/4) = 0,811$
- Entropy(T_{rainy})= $-(2/3) \log_2 (2/3) - (1/3) \log_2 (1/3) = 0,918$

$$\text{Gain}(T, \text{weather}) = \text{Entropy}(T) - (P(\text{sunny})\text{Entropy}(T_{\text{sunny}}) + P(\text{windy}) \text{Entropy}(T_{\text{windy}}) + P(\text{rainy}) \text{Entropy}(T_{\text{rainy}}))$$

$$= 1,571 - ((3/10)\text{Entropy}(T_{\text{sunny}}) + (4/10)\text{Entropy}(T_{\text{windy}}) + (3/10)\text{Entropy}(T_{\text{rainy}}))$$

$$\text{Gain}(T, \text{weather}) = 0,70$$

Karar Ağaçları: Bilgi Kazancı

Gain(T, parents)= ?

- Yes=5 (5 Cinema)
- No =5 (2 Tennis, 1 Cinema, 1 Shopping, 1 Stay in)
- Entropy(T_{yes})= - (5/5) \log_2 (5/5) = 0
- Entropy(T_{no})= - (2/5) \log_2 (2/5) - 3(1/5) \log_2 (1/5) =1,922

$$\text{Gain}(T, \text{parents}) = \text{Entropy}(T) - ((P(\text{yes})\text{Entropy}(T_{\text{yes}}) + P(\text{no}) \text{Entropy}(T_{\text{no}}))$$

$$=1,571 - ((5/10)\text{Entropy}(T_{\text{yes}}) + (5/10)\text{Entropy}(T_{\text{no}}))$$

$$\text{Gain}(T, \text{parents})=0,61$$

Karar Ağaçları: Bilgi Kazancı

Gain(T, money)= ?

- Rich=7 (3 Cinema, 2 Tennis, 1 Shopping, 1 Stay in)
- Poor=3 (3 Cinema)

- Entropy(T_{rich})= 1,842
- Entropy(T_{poor})= 0

$$\text{Gain}(T, \text{money}) = \text{Entropy}(T) - ((P(\text{rich})\text{Entropy}(T_{rich}) + P(\text{poor}) \text{Entropy}(T_{poor}))$$

$$= 1,571 - ((5/10)\text{Entropy}(T_{rich}) + (5/10)\text{Entropy}(T_{poor}))$$

$$\text{Gain}(T, \text{money}) = 0,2816$$

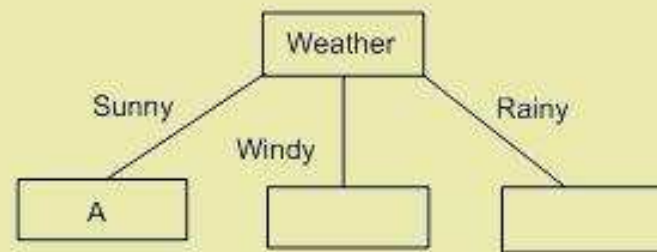
Karar Ağaçları: Bilgi Kazancı

$$\text{Gain}(T, \text{weather}) = 0,70$$

$$\text{Gain}(T, \text{parents}) = 0,61$$

$$\text{Gain}(T, \text{money}) = 0,2816$$

Weather özelliği en büyük bilgi kazancını sağladığı için ağacın kökünde yer alacak özellik olarak seçilir. Bu özellik en ayırt edici özellik olarak bulunmuştur.

Karar Ağaçları:

3. Adım: Ağacın çocuk düğümü olan A düğümüne ait alt veri kümesi belirlenir.

Weekend (Example)	Weather	Parents	Money	Decision (Category)
W1	Sunny	Yes	Rich	Cinema
W2	Sunny	No	Rich	Tennis
W10	Sunny	No	Rich	Tennis

Her alt küme için tekrar bilgi kazancı hesaplanarak en ayırt edici özellik belirlenir.

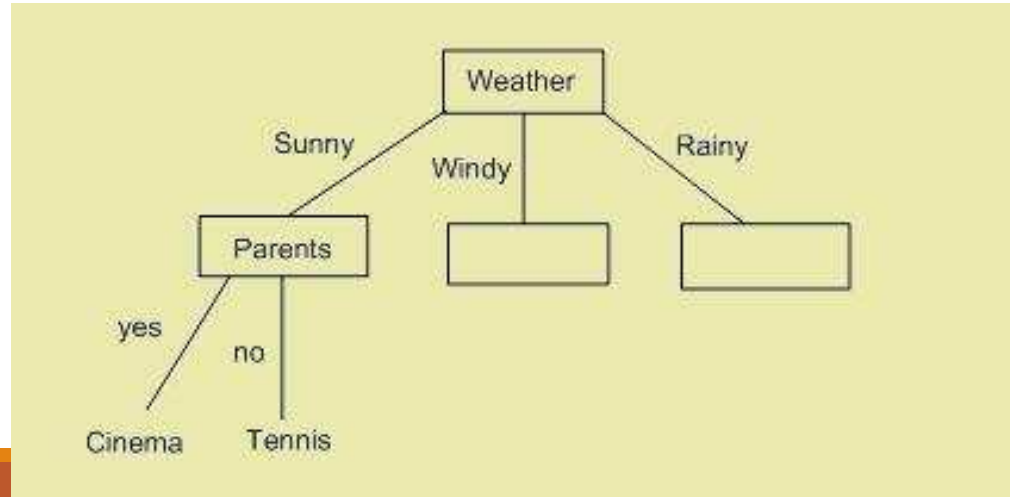
$$\begin{aligned} \text{Gain}(S_{\text{sunny}, \text{parents}}) &= 0.918 - (|S_{\text{yes}}|/|S|) * \text{Entropy}(S_{\text{yes}}) - (|S_{\text{no}}|/|S|) * \text{Entropy}(S_{\text{no}}) \\ &= 0.918 - (1/3) * 0 - (2/3) * 0 = 0.918 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Gain}(S_{\text{sunny}, \text{money}}) &= 0.918 - (|S_{\text{rich}}|/|S|) * \text{Entropy}(S_{\text{rich}}) - (|S_{\text{poor}}|/|S|) * \text{Entropy}(S_{\text{poor}}) \\ &= 0.918 - (3/3) * 0.918 - (0/3) * 0 = 0.918 - 0.918 = 0 \end{aligned}$$

Karar Aęaęları

Yeni düğüm için en ayırt edici özellik **Parents** olarak belirlenmiştir. Bu işlemler her düğüm için aşağıdaki durumlardan biri oluşuncaya kadar devam eder

- Örneklerin hepsi aynı sınıfa ait
- Örnekleri bölecek özellik kalmamış
- Kalan özelliklerin değerini taşıyan örnek yok

Karar Agacı kullanarak sınıflandırma

Avantajları:

- Karar ağacı oluşturmak zahmetsizdir
- Küçük ağaçları yorumlamak kolaydır
- Anlaşılabilir kurallar oluşturulabilir
- Sürekli ve ayrık nitelik değerleri için

kullanılabilir

Karar Agacı kullanarak sınıflandırma

Dezavantajları:

- Sürekli nitelik değerlerini tahmin etmekte çok başarılı değildir
- Sınıf sayısı fazla ve öğrenme kümesi örnekleri sayısı az olduğunda model oluşturma çok başarılı değildir
- Zaman ve yer karmaşıklığı öğrenme kümesi örnekleri sayısına, nitelik sayısına ve oluşan ağacın yapısına bağlıdır
- Hem ağaç oluşturma karmaşıklığı hem de ağaç budama karmaşıklığı fazladır